

หน่วยบริหารและจัดการทุนวิจัยด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)

ประกาศรับข้อเสนอโครงการวิจัย

ภายใต้แผนงานริเริ่มสำคัญ (Flagship) ประจำปี 2564 “มหาวิทยาลัยพัฒนาพื้นที่”
กรอบการวิจัย “การพัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการในพื้นที่ (Local Enterprises)
บนฐานทรัพยากรพื้นที่ เพื่อสร้างเศรษฐกิจฐานรากและเศรษฐกิจหมุนเวียนในพื้นที่”

1. หลักการและเหตุผล

การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากในประเทศไทยส่วนใหญ่เกิดจากการสร้างเศรษฐกิจและรายได้บนฐานทรัพยากรและทุนในพื้นที่ โดยกลุ่มอาชีพที่เป็น Local Business ที่เชื่อมโยงกับการใช้ทรัพยากรพื้นที่ แล้วทำให้เกิดมูลค่าเพิ่ม (Value Added) และมีโครงสร้างกระจายรายได้ไปสู่เกษตรกรและผู้ผลิตต้นน้ำ ได้แก่ ผู้ประกอบการ SMEs มีทั้งหมด 3,119,738 กลุ่ม/ราย (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กระทรวงอุตสาหกรรม, 2562) กลุ่มผู้ประกอบการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) คือ ผู้ประกอบการที่มีการลงทะเบียนกับกรมการพัฒนาชุมชน โดยผู้ประกอบการที่ลงทะเบียนตั้งแต่ปี 2559-2562 จำนวน 87,468 กลุ่ม/ราย (กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2562) และจำนวนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่อนุมัติการจดทะเบียน 91,971 แห่ง จำนวนสมาชิก 1,547,495 ราย (กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2563) อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันกลุ่มผู้ประกอบการในพื้นที่เหล่านี้ยังมีปัญหาสำคัญใน 2 มิติ ได้แก่ ขีดความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการที่แข่งขันได้ในตลาดที่แท้จริง และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทั้งด้านคุณภาพ มาตรฐาน รูปลักษณ์ และบรรจุภัณฑ์ ปัญหาดังกล่าวทำให้กลุ่มผู้ประกอบการในพื้นที่ยังไม่สามารถเข้าสู่การแข่งขันในตลาดได้อย่างยั่งยืน

ขณะเดียวกันเมื่อวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานของสินค้าในพื้นที่พบว่า สัดส่วนของรายได้ในห่วงโซ่อุปทานกลับตกอยู่ในมือของกลุ่มคนส่วนน้อย คือ นักรบรวม/แปรรูป และนักขาย โดยเกษตรกรผู้ปลูกซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของห่วงโซ่อุปทาน กลับมีร้อยละสัดส่วนรายได้จากการขายผลิตภัณฑ์ในรูปแบบเดิมเพียง ร้อยละ 2 เท่านั้น (บัณฑิต อินดวงศ์, 2560) ดังนั้น การพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการในพื้นที่ให้มีขีดความสามารถในการประกอบการด้วยความรู้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม การเลือกใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสมการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ตรงตามความต้องการของตลาดการทำผลิตภัณฑ์ที่นำไปสู่การผลิตเชิงพาณิชย์และการตลาดยุคปัจจุบัน รวมถึงการพัฒนาแผนธุรกิจที่จะช่วยส่งเสริมและช่วยผลักดันการสร้างผลิตภัณฑ์ชุมชนด้วยนวัตกรรมและความรู้ไปสู่การผลิตในเชิงพาณิชย์เพื่อจำหน่ายได้อย่างเป็นรูปธรรมจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

ดังนั้น แผนงานริเริ่มสำคัญ (Flagship) ประจำปี 2564 “มหาวิทยาลัยพัฒนาพื้นที่” กรอบการวิจัย “การพัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการในพื้นที่ (Local Enterprises) บนฐานทรัพยากรพื้นที่ เพื่อสร้างเศรษฐกิจฐานรากและเศรษฐกิจหมุนเวียนในพื้นที่” จึงวางเป้าหมายในการเสริมพลังบทบาทของมหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาให้เป็นโครงสร้างความรู้ กำลังคน ในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและเศรษฐกิจชุมชนระยะยาว ผ่านการยกระดับและพัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการในพื้นที่เป้าหมาย ยกระดับรายได้ และกระจายรายได้ที่เป็นธรรม (Fairtrade) สู่กลุ่มผู้ผลิต/กลุ่มเกษตรกรต้นน้ำและคนในชุมชน อีกทั้งมุ่งเน้นการพัฒนาระบบและกลไกการบริหารจัดการงานวิจัยและเพิ่มขีดความสามารถและประสบการณ์ในด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยเพื่อสนับสนุนการพัฒนาหรือแก้ปัญหาของพื้นที่ได้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้เป็นกลไกสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ในการเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชนในการเรียนรู้และรับปรับใช้นวัตกรรม สามารถนำความรู้ไปใช้ในการเปลี่ยนแปลงและจัดการปัญหาในชุมชนพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อพัฒนาผู้ประกอบการในพื้นที่ให้เป็นกลไกการขับเคลื่อนห่วงโซ่คุณค่าการผลิตในพื้นที่และโครงสร้างการกระจายรายได้สู่เกษตรกรผู้ผลิต/ผู้ผลิตต้นน้ำ ผ่านบทบาทของสถาบันอุดมศึกษา/มหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในพื้นที่
- 2.2 เพื่อสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้และนวัตกรรมในการพัฒนา/ยกระดับศักยภาพของผู้ประกอบการในพื้นที่ด้วยกระบวนการวิจัยและนวัตกรรม
- 2.3 เพื่อพัฒนาระบบและกลไกการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยในการพัฒนางานวิจัยพาณิชย์ที่มีผลกระทบสูงตอบสนองการแก้ปัญหาและพัฒนาศักยภาพตามโจทย์สำคัญระดับพื้นที่

3. ขอบเขตการดำเนินงาน

ขอบเขตเชิงพื้นที่และประเด็นสอดคล้องกับเป้าหมาย OKR ตามยุทธศาสตร์ อววน. ในแพลตฟอร์มที่ 4 โปรแกรมที่ 13 และ 14 และสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

3.1 เป้าหมายของแผนงาน

สถาบันอุดมศึกษา/มหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในพื้นที่มีขีดความสามารถในการพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อตอบโจทย์ปัญหาและศักยภาพที่สำคัญของจังหวัดได้

- KR
1. ยกระดับและพัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการในพื้นที่ (Local Enterprises) ทั่วประเทศ ไม่น้อยกว่า 300 กลุ่ม
  2. เกิดการสร้างผู้ประกอบการในชุมชน/รุ่นใหม่เพื่อยกระดับการผลิตที่มีมาตรฐาน ไม่น้อยกว่า 50 ผู้ประกอบการ
  3. อัตราการเติบโตของมูลค่าเศรษฐกิจฐานราก /เศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย บนฐานทุนทรัพยากร/วัฒนธรรมในพื้นที่ และมูลค่าสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนเพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 10
  4. ชุมชน/กลุ่มเป้าหมายมีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 15 จากการใช้นวัตกรรม/ผลงานวิจัยไปยกระดับ

3.2 กรอบการวิจัยและประเด็นโจทย์ที่สำคัญ

โจทย์	เป้าหมาย
<p>1) การพัฒนาและยกระดับขีดความสามารถของผู้ประกอบการในพื้นที่ให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดที่แท้จริงอย่างยั่งยืน และเกิดการจ้างงานในชุมชนเพื่อสร้างเศรษฐกิจหมุนเวียนภายในชุมชน</p> <p>2) กระบวนการยกระดับและเพิ่มมูลค่าของวัตถุดิบ/ผลิตภัณฑ์ชุมชนให้ได้มาตรฐานสินค้าแข่งขันได้ในตลาดที่แท้จริง และมีการจัดการห่วงโซ่คุณค่าใหม่ (New Network Value Chain) เพื่อให้เกิดโครงสร้างการกระจายรายได้สู่เกษตรกรผู้ผลิต/ผู้ผลิตต้นน้ำอย่างเป็นธรรม (Fairtrade)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - 300 กลุ่มผู้ประกอบการในพื้นที่(กลุ่มวิสาหกิจชุมชน/OTOP/Local SMEs/S.E. ในระดับพื้นที่) - อัตราการเติบโตของมูลค่าเศรษฐกิจฐานราก /เศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย บนฐานทุนทรัพยากร/วัฒนธรรมในพื้นที่ และมูลค่าสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 10 - สร้างผู้ประกอบการในชุมชน/รุ่นใหม่ เพื่อยกระดับการผลิตที่มีมาตรฐาน ไม่น้อยกว่า 50 ผู้ประกอบการ

คำอธิบาย

สถาบันอุดมศึกษา/มหาวิทยาลัยที่เสนอข้อเสนอชุดโครงการวิจัยทำทั้ง 2 โจทย์และต้องวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ของทรัพยากร/วัตถุดิบพื้นถิ่น และเสนอแผนการพัฒนาห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) อย่างชัดเจน โดยสถาบันอุดมศึกษา/มหาวิทยาลัยที่สนใจต้องเสนอการวิจัยไม่น้อยกว่า 10 กลุ่มผู้ประกอบการในพื้นที่ตลอดห่วงโซ่คุณค่า และมีกระบวนการวิจัยให้เกิดการจัดการห่วงโซ่คุณค่าใหม่ที่มีการกระจายรายได้อย่างมีธรรมาภิบาล (Fairtrade) ตั้งแต่ต้นน้ำจนกระทั่งถึงปลายน้ำ

3.3 กลุ่มเป้าหมายและพื้นที่

ผู้ประกอบการในพื้นที่ (Local Enterprises) หมายถึง วิสาหกิจชุมชน/OTOP/Local SMEs/S.E. ในระดับพื้นที่ทั่วประเทศ ที่มีการจ้างงานภายในพื้นที่และใช้วัตถุดิบภายในพื้นที่

4. กรอบงบประมาณและระยะเวลา

4.1 กรอบงบประมาณการสนับสนุนทุนวิจัย 1,500,000 – 5,000,000 บาทต่อข้อเสนอชุดโครงการวิจัย ขึ้นอยู่จำนวนกลุ่มผู้ประกอบการในพื้นที่

4.2 ระยะเวลาดำเนินงานวิจัย 1 ปี 6 เดือน (18 เดือน)

5. คุณสมบัติและเงื่อนไขของผู้เสนอขอรับทุน

5.1 เป็นทุนระดับสถาบัน ผู้มีสิทธิเสนอขอรับทุน คือ อธิการบดีหรือผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา/มหาวิทยาลัยที่ได้รับมอบหมายจากอธิการบดี/หัวหน้าหน่วยงาน และมีการมอบหน่วยบริหารจัดการงานวิจัยในระดับสถาบัน/มหาวิทยาลัย ที่จะทำหน้าที่ขับเคลื่อนการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยร่วมกับ บพท.

5.2 สถาบันอุดมศึกษา/มหาวิทยาลัยที่สนใจสามารถเสนอข้อเสนอชุดโครงการวิจัยได้เพียง 1 ชุดโครงการวิจัย

5.3 เป็นสถาบันอุดมศึกษา/มหาวิทยาลัยที่มีที่ตั้งหรือพื้นที่บริการอยู่ในจังหวัดเป้าหมายของการดำเนินงานวิจัย หากเป็นสถาบันอุดมศึกษา/มหาวิทยาลัย/หน่วยงานภายนอกพื้นที่เป้าหมายต้องมีการมีส่วนร่วมและมีความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษา/มหาวิทยาลัย/หน่วยงานวิชาการในพื้นที่อย่างเป็นทางการเท่านั้น

6. แนวทางการจัดการ

เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการงานวิจัยและนวัตกรรมที่โปร่งใส มีส่วนร่วม มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดอย่างสมดุล โดยยึดผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ อววน. เป็นหลัก หน่วย บพท. จึงวางการบริหารจัดการทุนวิจัยและนวัตกรรม ดังนี้

6.1 หน่วย บพท. ได้เปิดรับข้อเสนอชุดโครงการวิจัยโดยประกาศให้รับทราบโดยทั่วถึงกัน โดยมีรายละเอียดที่ครบถ้วนและมีช่วงเวลาให้กับสถาบันอุดมศึกษา/มหาวิทยาลัยที่สนใจได้พัฒนาข้อเสนอชุดโครงการวิจัย

6.2 เมื่อได้รับข้อเสนอชุดโครงการวิจัยแล้ว หน่วย บพท. จะได้สรุปภาพรวมและพิจารณาข้อเสนอชุดโครงการวิจัยเพื่อกลั่นกรองเบื้องต้นโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

6.3 หน่วย บพท. จะเชิญสถาบันอุดมศึกษา/มหาวิทยาลัยที่ผ่านการพิจารณาเบื้องต้น เข้าร่วมกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshops) เพื่อทบทวนข้อเสนอโครงการวิจัย และได้ข้อเสนอชุดโครงการวิจัยที่มีคุณภาพและสมบูรณ์

6.4 หน่วย บพท. จะเชิญสถาบันอุดมศึกษา/มหาวิทยาลัยที่ผ่านการพิจารณาเบื้องต้นและเข้าร่วมกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ มานำเสนอรายละเอียดข้อเสนอชุดโครงการวิจัย โดยหน่วย บพท. จะจัดเวทีพิจารณาข้อเสนอชุดโครงการวิจัยแบบ Dialogue Forum ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Expert Content) ผู้มีส่วนได้เสียสำคัญ (Stakeholder) และผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัย (User) เพื่อพิจารณาข้อเสนอชุดโครงการวิจัยโดยละเอียด แล้วนำไปสู่การปรับข้อเสนอชุดโครงการวิจัย เพื่อจัดทำสัญญารับทุนวิจัยและนวัตกรรมต่อไป

7. เกณฑ์การพิจารณาข้อเสนอชุดโครงการวิจัย

การพิจารณาข้อเสนอชุดโครงการวิจัยมี 2 ขั้นตอน โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

7.1 เกณฑ์การพิจารณาข้อเสนอชุดโครงการวิจัยเบื้องต้น

- 1) ข้อเสนอโครงการเป็นชุดโครงการวิจัยและเป็นไปตามประกาศทุนที่ระบุไว้
- 2) มีวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ประเด็นโจทย์วิจัย และแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนสอดคล้องกับแนวทางการประกาศทุน

3) สถาบัน/หน่วยงาน และผู้รับผิดชอบโครงการมีความรู้ และประสบการณ์บริหารจัดการงานวิจัย การดำเนินงานวิจัยและคาดว่าจะสามารถปฏิบัติงานและควบคุมการวิจัยได้ตลอดการรับทุนภายในระยะเวลาที่กำหนด

4) มีทุนการทำงานเดิมในการทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาสังคม พื้นที่และชุมชนท้องถิ่น และ/หรือนโยบายในการขับเคลื่อนการทำงานในลักษณะนี้

7.2 เกณฑ์ในการพิจารณาข้อเสนอชุดโครงการวิจัยโดยละเอียด

1) การพิจารณาข้อเสนอชุดโครงการวิจัยโดยละเอียด หน่วย บพท. จะได้จัดเวทีพิจารณาข้อเสนอชุดโครงการวิจัยแบบ Dialogue Forum ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Expert Content) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำคัญ (Stakeholder) และผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัย (User) เพื่อพิจารณาข้อเสนอชุดโครงการวิจัยที่ได้รับพิจารณาผ่านเกณฑ์พิจารณาเบื้องต้นและเข้าร่วมกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) โดยมีหลักเกณฑ์การพิจารณาข้อเสนอชุดโครงการวิจัย ได้แก่ เป้าหมายและตัวชี้วัดที่วัดการเปลี่ยนแปลงได้จริง ประเด็นโจทย์การวิจัยและเนื้อหาโครงการวิจัย กระบวนการและการออกแบบการวิจัยเพื่อตอบโจทย์ การเชื่อมโยงระหว่างโครงการในชุดเพื่อตอบโจทย์เป้าหมายใหญ่ กระบวนการและกลไกความร่วมมือในพื้นที่เป้าหมาย ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ของผู้บริหารชุดโครงการ ความชัดเจนของ Output และความคุ้มค่าของการลงทุนวิจัย (Value of Money) รวมถึงโอกาสประสบความสำเร็จของโครงการ

2) กรณีโครงการที่มีการสะท้อนความร่วมมือและการสนับสนุนจากภาคีผู้ใช้งานในระดับพื้นที่ โดยมีความร่วมมือในรูปแบบของงบประมาณสมทบหรือการสนับสนุนอื่น ๆ จะได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษ

8. การส่งข้อเสนอชุดโครงการวิจัยฉบับสมบูรณ์ (Full Proposal)

8.1 ประกาศทุนวันที่ 21 ธันวาคม 2563 ผ่านเว็บไซต์ระบบข้อมูลสารสนเทศวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (National Research and Innovation Information System : NRIIS) ที่ <https://www.nriis.in.th> และ เว็บไซต์หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) ที่ <https://www.nxpo.or.th/A/> และผ่านทาง Facebook ที่ <https://www.facebook.com/PMUA.THAI>

8.2 สถาบันอุดมศึกษา/มหาวิทยาลัยที่สนใจ สามารถ download แบบฟอร์มได้ที่ www.nriis.in.th และ <https://www.nxpo.or.th/A/>

8.3 หน่วยบริหารและจัดการทุนวิจัยด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) จัดกิจกรรมชี้แจงเป้าหมายของแผนงานและตอบข้อซักถามแก่ผู้สนใจ ในวันที่ 25 ธันวาคม 2563 เวลา 09.00 – 12.00 น. ผ่านระบบผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ZOOM ท่านสามารถลงทะเบียนและส่งข้อซักถามล่วงหน้าได้ทาง Facebook ที่ <https://www.facebook.com/PMUA.THAI>

8.4 ผู้เสนอโครงการยื่นข้อเสนอชุดโครงการวิจัยฉบับสมบูรณ์ผ่านระบบ NRIIS โดยแนบ file word และ pdf ตามแบบฟอร์ม บพท. ระหว่างวันที่ 22 ธันวาคม 2563 - 21 มกราคม 2564 เวลา 17.00 น.

8.5 สถาบันต้นสังกัดหัวหน้าโครงการทำการรับรองข้อเสนอโครงการผ่านระบบ NRIIS ภายในวันที่ 25 มกราคม 2564 เวลา 17.00 น.

8.6 หน่วยบริหารและจัดการทุนวิจัยด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) ขอสงวนสิทธิ์ในการรับพิจารณาเฉพาะเอกสารต้นฉบับที่มีรายละเอียดครบถ้วนตามเงื่อนไข และสถาบันต้นสังกัดหัวหน้าโครงการทำการรับรองข้อเสนอชุดโครงการวิจัยในเวลาที่กำหนดตามข้อ 8.5 และหากพ้นกำหนดจะถือว่าเป็นโมฆะ

9. การแจ้งผลการพิจารณา

หน่วยบริหารและจัดการทุนวิจัยด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ จะแจ้งผลการพิจารณาเบื้องต้นให้ผู้ที่ยื่นข้อเสนอชุดโครงการวิจัยทราบ ทางเว็บไซต์ที่ www.nriis.in.th และ www.nxpo.or.th/A/ ภายในวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2564 โดยหัวหน้าชุดโครงการวิจัยที่ผ่านการพิจารณาเบื้องต้นจะต้องเข้าร่วมจัดกิจกรรม Workshop เพื่อทบทวนชุดข้อเสนอโครงการวิจัยและได้ข้อเสนอชุดโครงการวิจัยที่สมบูรณ์ ระหว่างวันที่ 15-17 กุมภาพันธ์ 2564

ทั้งนี้ สามารถสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่นางสาวมัตติกา ปรมาศิกุล ทางโทรศัพท์หมายเลข 02 298 0611 ต่อ 205 ในวันและเวลาปฏิบัติงาน หรือที่ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : mattika.par@nxpo.or.th

อนึ่ง ผลการพิจารณารับทุนวิจัย หน่วย บพท. ถือเป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2563

(ดร.กิตติ สัจจาวัฒนา)

ผู้อำนวยการหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่